

فضای مجازی چه آسیب‌هایی به کودکان می‌زند؟

فضای مجازی نسل جدیدی از فضای روابط اجتماعی هستند که با اینکه عمر خیلی زیادی ندارند، توانسته اندبه خوبی در زندگی مردم جا باز کنند. امروزه خانواده ایرانی در سبد فرهنگی خود مواجه با شبکه‌های ماهواره‌ای، فضای مجازی، رسانه‌های مدرن و ... است که هر کدام به نوبه خود بخشی از فرآیند تأثیرگذاری در خانواده را هدف گرفته‌اند. طبق بررسی‌ها، عدم مدیریت فضای مجازی موجب آسیب‌های متعدد اخلاقی و رفتاری به خصوص در کودکان و نوجوانان خواهد شد که در این گزارش بدان می‌پردازیم.

به گزارش سایت خبری پرسون، استفاده از فضای مجازی علیرغم اینکه دارای فرصت‌های فراوانی است و باعث سهولت امور خواهد شد، در صورت عدم مدیریت صحیح و رها ساختن آن، باعث بروز نتایج ناگوار و آسیب‌های متعددی به خصوص برای کودکان و نوجوانان خواهد داشت. این آسیب‌ها عبارت است از:

از دست دادن هویت اسلامی ایرانی

اصولا فضای مجازی در راستای پروژه دهکده جهانی مارشال مک لوهان به وجود آمده است و هدف از آن یکسان‌سازی باورها و عقاید و اندیشه‌های همه ملل در راستای افکار و اندیشه‌های غربی است. در حقیقت فضای مجازی با گسترش و سلطه اندیشه غربی در تلاش است تا همه هویت‌های مستقل فرهنگی را از میان بردارد و اصولا هیچ فرهنگ متمایز و متفاوتی با فرهنگ سلطه باقی نماند.

قبح شکنی نسبت به ناهنجاری‌های دینی و اجتماعی

در محیط مجازی، کاربران به دلیل ارتباط شبه تعاملی خود با آن، در بسیاری از فرایندها خود را دخیل می‌دانند و در انجام انواع افعال مشارکت می‌کنند. به دلیل تسلط بیگانگان بر فضای مجازی، غالب افعال کاربران در این بستر ناهنجار بوده و در تعارض کامل با هنجارهای دینی و اجتماعی کشور است. کاربران فضای مجازی در مدت حضور خود در این فضا، خصوصا بازی‌های ویدئویی، بارها و بارها سرقت، تجاوز به عفت، زورگیری، قمار بازی، شراب خواری، تشکیل و مدیریت باندهای تبهکاری را تجربه می‌کنند و پس از مدتی به دلیل عادی شدن مواجهه با چنین مواردی و حتی ارتکاب آن، قبح چنین اعمالی برایشان از بین رفته و در پاره‌ای موارد منجر به انجام چنین اعمالی در محیط فیزیکی نیز می‌شود.

عدم مسئولیت‌پذیری

اعتیاد، اعتماد و اعتقاد به فضای مجازی و تأثیرپذیری از رسانه‌های فعال می‌تواند کاربران فضای مجازی را به روزمرگی و وقت‌گذرانی ناسالم و بی‌برنامه‌گی مبتلا کند. چنانچه برخی از کاربران تحت تأثیر شبهات و مسائل فرهنگی منفی، از مسئولیت‌های اجتماعی و خانوادگی و فردی خود شانه خالی می‌کنند و تلاش در جهت خدمت به جامعه و فرهنگ دینی را بی‌فایده تصور می‌کنند.

اشاعه سستی و تنبلی

غرق شدن در لذت و سرگرمی در فضای مجازی آرام آرام فرد را به دل‌بستگی و وابستگی شدید و اعتیاد گونه به فضای مجازی سوق می‌دهد و لذا در بیشتر مواقع کاربر برای جدا نشدن از این ابزار و فضای مجازی، به هر بهانه‌ای از انجام کارهای ضروری و حتی روزمره خود نیز سرباز می‌زند و به نوعی دچار سستی و تنبلی مزمن می‌شود. گاه حتی فرد به دلیل افراط در سستی، از مسئولیت‌ها و وظایف خود سرباز می‌زند و از دیگران از جمله نزدیکان و اعضای خانواده توقع دارد تا مسائل شخصی او را انجام دهند.

تمایل به گوشه‌نشینی و انزوا

تحقیقات ثابت کرده است آن دسته از افرادی که استفاده اعتیادی از اینترنت می‌کنند، بیشتر دچار انزوا و تنهایی اجتماعی می‌شوند و این افراد دچار ناکامی تحصیلی و کاری بیشتری می‌شوند و روز به روز از دایره تعاملات میان فردی و ارتباط آنها کاسته می‌شود. همچنین نتایج تحقیقات نشان داده است که استفاده زیاد از اینترنت با پیوند ضعیف اجتماعی مرتبط است. برعکس کاربرانی که از اینترنت کمتر استفاده می‌کنند، به طور قابل ملاحظه‌ای با والدین و دوستانشان ارتباط بیشتری دارند.

تبدیل شدن سرگرمی به هدف

به دلیل ساختار و مهندسی غربی فضای مجازی، اصولا رویکرد غالب خدمات آن سرگرمی محور است. لذا غالب کاربران خصوصا نوجوانان و جوانان به دلیل جذابیت‌های سرگرم‌کننده، بیشتر مستعد غرق شدن در این فضا هستند. عواملی که سبب می‌شود کاربران برای سرگرم شدن فضای مجازی را در اولویت امور خود قرار دهند عبارت است از: کمبود امکانات تفریحی مناسب، فشارهای علمی و درسی، محدودیت‌های اجتماعی و اخلاقی، محدودیت

های عرفی، عدم امکان نظارت بر فعالیت کاربران در فضای مجازی، نیازهای جنسی کاذب و غیره.

ناتوانی در مدیریت زمان

گشت و گذار در فضای مجازی اگر بدون نیاز واقعی و توجیه علمی صورت گیرد و صرفاً از روی کنجکاوی و سرگرمی باشد، به باتلاق تضييع عمر تبدیل خواهد شد. هر روز بر امکانات رسانه ای و جذاب فضای مجازی افزوده می شود. لذا کاربرانی که دچار سرگردانی و بی برنامه‌گی در امور زندگی هستند، گاه چنان غرق در جذابیت های فضای مجازی می شوند که گذشت زمان را حس نمی کنند.

افزایش روحیه پرخاشگری و خشونت

طبق تحقیقات انجام شده رفتارهای پرخاشگرانه در میان فرزندان به صورت غیر معمول از نتایج استفاده از بازی های رایانه ای و فیلم های خشن است. هر چند نمی توان منکر تأثیر منفی این نوع سرگرمی ها در بروز رفتارهای خشن بود، اما با توجه به محتوای غیراخلاقی که در فیلم ها و بازی ها وجود دارد، می توان این عامل را نیز از جمله عوامل مهم ایجاد روحیه پرخاشگرایی در کودکان و نوجوانان قلمداد کرد.

تزلزل اعتماد به نفس

یکی از آسیب های مهم فضای مجازی، تزلزل اعتماد به نفس و ترویج فرهنگ غلط رقابت غیر سازنده است. طبعاً بسیاری از افراد که توان رقابت در چنین فضای ناسالمی را ندارند، به دلیل احساس کمبودی که در خود و زندگی خود احساس می کنند، دچار انواع بیماری های روحی و روانی از جمله اعتماد به نفس می شوند. برای نمونه از ۷۰۰۰ مادری که در پژوهش «مادران امروز» شرکت کردند، ۴۲ درصد در مورد استفاده از شبکه اجتماعی پینترست دچار استرس می شوند چرا که نمی توانند از نظر مهارت و تخیل با سایر کاربران این شبکه رقابت کنند. همچنین طبق پژوهشی دیگر، حدود ۲۰ درصد از ۱۶۳۲ فرد بزرگسال آمریکایی معتقدند که بیش از همه شبکه های اجتماعی، فیس بوک بیشترین اثر منفی را بر احوال آنها دارد و ۲۰ درصد دیگر می گویند که این سایت باعث اضطراب آنها می شود.

توسعه وسواس های فکری و عملی

ایجاد شک و تردید در باورها و اعتقادات، کاهش اعتماد و اعتقاد نسبت به سعادت اخروی، ایجاد نگاه منفی نسبت به آینده فردی و اجتماعی، ایجاد ترس نسبت به آینده و ابهام در موفقیت، زمینه را برای انواع وسواس های فکری و عملی فراهم می آورد. فضای مجازی با رویکرد استعمار اندیشه و ترویج سبک زندگی غربی، بستر مناسبی برای رشد و گسترش این نوع تفکرات و تعمیق آن در اندیشه کاربران فراهم آورده است. در این محیط و با توجه به نوع مدیریت آن دائماً ترس از آینده با تأکید بر عدم موفقیت ترویج می شود.

سخن پایانی آنکه با توجه به تغییر سبک زندگی و تمایل بیش از پیش افراد برای استفاده بیشتر از فضای مجازی به منظور در امان ماندن افراد به خصوص کودکان و نوجوانان از آسیب های متعدد فضای مجازی، نهادها و سازمان های مسئول به خصوص شورای عالی فضای مجازی، حوزه علمیه، وزارت آموزش پرورش، وزارت ارتباطات، سازمان تبلیغات اسلامی و سایر نهادهای مرتبط وظیفه دارند برنامه های کوتاه مدت، میان مدت و دراز مدت برای مقابله با این آسیب ها تدوین نموده و آنها را اجرا نمایند.

منبع:تسنیم